

## زراعت

والایر - فرانسه

۲۴ مارت ۱۹۱۳

اجنبی مملکتلرنده زراعت متعلق یک چوق رساله لر،  
مجموعه لر، غزته لر نشر ایدیلر تورکیاده هنوز بللی  
باشلی زراعی برغزته نك طبع ونشری شویله طورسون  
صوك دوت سنه ظرفنده عددی بلکه برقاج یوزی  
متجاوز جرائد منتشره میاننده مملکتك عقدہ حیاتی  
مثابه سنده اولان زراعت مزه داریازیلر ایچون ایکی صحیفه سنی،  
ییرستوتی تخصیص ایدنده بولونماشدر. زواللی زراعت مز  
وزراعت مز ایسه اسکیلکنی محافظه ده دوام ایدیور  
چونکه هر طرفدن مظهر عاطفت و عنایت اولمق شانی  
خاطرلردن سیلنمش و بوتون امید و امللری یأس و نومیدی  
قاپلامش. اخیراً انتشاره باشلایان (طوپراق) رساله سنی  
بوکفران نعمته قارشی بر عصیان مقدس تلقی ایدیورم.  
بومفید مجموعه بی کورور کورمز «بردور تدینک یادکار  
شائمی اولان کابوس جهل، ظلام محن و الم زواللی  
ملتداشلیکم اوموزلردن صیریه لر چرکاب حالنده  
دوشه جگمی؟ عجا بوکا قانع اوله بیلیریم؟» دیدم.  
بوامیدی بزله برده (یکی فکر) مجموعه سی ویریور.  
(طوپراق) ده بوزمینده بویوک برآدیم آتمش اولیور؛  
کویلری میز یاقوب قاووران جهالت و کوره نك علتلرینه  
علاج اولیور. بزله آرتق تورکیانك استقبالی نه سمالرده،  
نه افقرده، نه بولوطلرده آرایه جغز؛ آنجق اونی کویلولری میزک  
ثروتنده عاقبت بدنیه و فکریه سنده ارایا جاغز.

(طوپراق) تبریک ایدرم و اونك ایزنده یورویه رک  
شوسطرلری کویلولر مزه ارمغان ایدیورم:

### کویلری میزده زراعت

و

قابل زراعت اراضی

کویلری میزده زراعت؟ ایشته اوله برسؤال که ارباب

وجدان و قساعتك قبلرنده االم طوفانلر یأس انکیز  
فورطنلر تولید ایتمه دن رقیق و دقیق حسیاتك آلام  
واضطرابنه معروض اولادن کجکمک قابل اوله میه جقدر  
ظن ایدرم. چونکه بو اوله بر آجی حقیقتدر، که طبیعتیه،  
بوتون او یأس آور مناظر ماتمیسله کوزومز اوکنده  
تجسم ایدر آه او کویلر که ترقیات حاضره مز نسبتنده ایچنده،  
محبت وطن حسلیله چرپنان قبلرله طولو معموره لر  
صاحب، و بر چوق جوانمردان وطنی آغوش شفقت  
و حمایتده بسار ایکن بوکون هانکی نقطه سنه قولاق  
آصیلسه بر مظلومك آهی، بریتیمک فریادی بیکلرجه  
معصومك تظلمی طویولور آرتق کویلری میز بر خرابه زار  
کویلولری میز بر طیف مضطربدر. او زوالیلر آرتق  
دوشونلیور هیچ بروجهله مرحمته لایق عد اولونمیورلر  
ظلم، حقارت، اشکنجه اونلرک دده لرندن انتقال ایتمش  
بر میراث طبعی عد اولونمیور. فقط ظلم و ضلالت  
اوکنده سکوتك اک بویوک کنه اولدینی تسلیم اولونمیور  
وطنك منور وفداکار قسمی شکایتلری ایشدیوریورلر  
زراعت سز بر مملکتك یشایه میه جغنی باغیریورلر. مملکتك  
سلامت و سعادتق؛ ملت و مملکتك اک زیاده حرمتنه  
لایق اولان چفتجیلری میز اوله جنی دوشونیلیمکه، تقدیر  
ایدلمکه باشلانلدینی تاریخدن بد ایده جکی و زراعت سز  
بر مملکتك یشامسی قابل اوله میه جغنی حمد اولسون آرتق  
هر طرفده تسلیم ایدیلیور. بونی حکومتده دوشونمیور.  
بوکون مالیه مز، حربیه مز، بحریه مز  
اردولری میز وجوده کتیرن یالکز کویلولردر. بوکون  
اوبدل نقدی عادت سقیمه سی بحق دوشونیلورسه حدود  
وطننده جان چکیشن اوزواللی کویلولری میز اولدینی  
اکلاشیلور. باری بزده بو قدر فداکارلغه قارشی اونلرک  
رفاه و سعادتلری اسبابی استحصاله چالیشه لم آرتق او محترم  
وفداکار چفتجیلری میز متغلبه نك ائنده ایکله مه سین زنکین،  
مسعود و متین اوله رق یشاسینلر؛ قویون کبی دکل،  
مطایع بر آرسلان کبی اداره اولونسونلر ایشته آنجاق بویله

چفتی قرده شلریمزك اكلايه بيله چكى برديل ايله  
سويلاه يورم: طوپراق باشليجه قوملى طوپراق (Sol salleux)  
كيرچلى طوپراق ويا كلسى طوپراق (Sol calcaire) كيكلى  
طوپراق (Sol argileux) مواد عضويلي طوپراق  
(Sol Humifère) كى مختلف قسملره آيريلير. بوطوپراقلى  
تقسيم اولندقلرى صنفله كوره مواد معدنيه و تركيبى  
حاوى اولور بيلرنده واقع اولان اختلاطه كوره فضله  
برنسبت كوستره بيلير. مركباتنده اك زياده بولونان مثلاً  
قوم ايسه قوملى طوپراق توسيم اولونور. بونكه برابر  
طوپراغك بوصورته شعبه لره آيريلاسى قوه انباتيه  
خصوصنده متخالف و متزايد نتيجه لر كوستره چكندن  
زرع ايديله چك طوپراغك مزاج و طبيعتى بيلمك بر  
چفتچينك قلاغوزى اولمليدر مثلاً: كىلى طوپراغك  
تركيباتنده (سيلقات آلومين و بوتاس) موجود اولدغى  
ايچون اوزوم چوقلرى اى يتشير كيرچلى طوپراقده  
ايسه آمرىقائك Berlandierie بهرلانديره رى چوقلرى  
اى يتشير قوملى طوپراقده ايسه بالخاصه نبات، آربه،  
بغداى، وسبزواتك اكثريسي موفقتيله يتشير. بناء عليه  
طوپراغك قسم و تعريفى بوقدر مختصر دكلدر. زراعتده  
اك مهم وظيفه اىفا ايدن تراب و تحت تراب بختلرني  
تدقيق ايدلم: تراب و تحت تراب ايكى صنفه آيريرساق  
بونلردن درت شعبه تشكىل ايدر.

|                       |                         |
|-----------------------|-------------------------|
| Sol jerméalle         | قابل نفوذ طوپراق        |
| Sous sol perméalle    | قابل نفوذ تحت ترابى     |
| Sol impermeéalle      | غير قابل نفوذ تراب      |
| Sous sol impermeéalle | غير قابل نفوذ تحت ترابى |

ايسته شو كوچوك جدولدن اكلاشيله چنى وجهله  
قابليت نفوذ بختك زراعت خصوصنده پك بويوك بر اهميتى  
واردر وحتى بويوحت بويله ايكى سطرالق بر مقدمه ايله  
كچيله مزسده نظر يمزى اوقدر درينلره چويرمكه مقتدر  
اوله ميه جغمز كى بر معلومات ابتدائيه دن عبارت اولان  
بحث اوزرنده ده مجراى كلامى دكيشديرمك بر دالدين

متين و مسعود بر خلقدن شجيع و پايدار بر حكومت ميدانه  
كله بيلير. فقير و سفيلى بر ملتدن چيقاچاق حكومت شمدي به  
قدر كورد يكمزدن باشقه بر طرز و شكلده اولق قابل  
دكلدر. تجربه سنى صاته رق يورغانى قوم شوسنه ترهين  
ايدره رك و ير كوسنى ادا ايدن، طغار جغنده كى بولغورنى  
ضبطيله رك حيوانلرينه تقسيم ايدن بر سور و زواللى خلقك  
محافظة موجوديت يولنده تصادف ايتديكى مشكلات  
هنوز كوز اوكنده طورييور. فقط بوندن بويله يالكز  
مقدس بيلديكمز بزاميدك پيشنده بر خيالك فقط حقيقى  
بر خيالك وجودينه وجود يمزى ربط و وحزى مزج  
ايدره چك و آنچق اونك ايچون يشايه جغز و ملت  
و حكومت يمزى ده اويله يشاتمه چاليشه جغز، بو نور بوتون  
ظلم و سفاكه مقر اولان كويلر يمزدن طوغه جق، فقير،  
چقير و فقط مرد اوغلى مرد و عاليه جنساب كويلور يمزك  
پاك و عالى قىلبرنده، بو امل، چيچك آچه چقدر ....

### قابل زراعت اراضى

طوپراق. - طوپراق اساساً كره ارضى احاطه  
ايدن و قشر ارض دنيلن قسمك تدريجاً صغوماسينى متعاقب  
مايع حالندن صلب حالنه كچمه سيله وجوده كنن قيارك  
كر ك روزكارلرك تاثيريله كرك يا غمور صولرينك و كر كسه  
هواى محيطينك تركيبينده موجود اولان رطوبتك نفوذ  
و حلوليله صوغوق هوا زرده ميدانه كنن طوكارك تاثيريله  
چاتلايه رق غايت اوفق ذراته انقسام و روزكارلرك سوق  
و جريانيله سطح ارضه ياييلان قسمدر معلوم دركه بوتون  
احتياج لرى حتى المزده كى قلم و كاغدى، اوزر يمزده كى  
لباسى، حياتمز ايچون لازم اولان غدائى هپ بوطوپراقدن  
پيدا و تدارك ايدره ز! طوپراق جنس و نوعى اعتباريله  
بر جوق صنفله، بر جوق قسملره آيريلش در. بونلردن  
هانكيسنك ده از ياده زراعته الويريشلى اولدغى و بونلردن  
هر برينك خدمتى آرى آرى تدقيق ايديله چك اولورسه  
تشكلات و تركيبائى نقطه نظرندن پك مهم و مراق آور  
مباحثه كيرمش اولورز.

قرده شلریمزه آ کلاتمالیدر. اساساً بوعملیات ظن اولوندینی قدر کوچ دکدر، هرکسک یابهیلجکی برطرزواصولده اجرا اولونور ایجاب ایدرسه بوکا دأر ایله ریده بعض تصاویر ایله ایضاحات ویره جکز.

تحت تراییسی قوم طبقه لرندن متشکل اولان قابل نفوذ طوبراقلر ایسه رطوبت ویاغور صولرینک مزور و نفوذینه پک زیاده مساعد اولدیفندن بوقسم اراضینک صیق صیق صولانمق احتیاجی بر امر قطعی در. صوسز محیطلرده بوکی اراضیده اجرای زراعت عادتا بر فلاکتدر چونکه ورودینه انتظار ایدیهلجک یاغورک بر آزوقندن زیاده جیکمسی نه کینک خاشلانماسی موجب اولور.

طبقاتی قابل نفوذ اولان اراضیدن مثلاً کیلی طوبراق رطوبتک محافظه سنی بر زمان تأمین ایده بیلیرسه ده قورودینی زمان غایت سرت بر حاله کلیر یازیلیر، وبالطبع آچقده قالان کوکلرک تأثیر حرارتله یاندجنی وبوصورتله نه کینک تلفی موجب اوله جنی جهتهل بوکاده برچاره مهمه اولمق اوزره (alcination) دینلن تکلیس عملیاتنه مراجعت ایدیلیر. عملیات مذکور، تارلانک سطحنده بولونان بو آرزیلی طوبراق ترک ویا اکثرولایانده تعبیر مخصوصی وجهله (کسهک) لر طوبیلاندقندن صوکره بر فورونده یاقه لر ق توزحاله قلب اولونور یاغور یاغور اولدینی حاله ینه کسهک حالده قالان بوایری پارچه لر بر قازمه ویا اودون پارچه سیله طوقونیلدینی حاله همان طاعیلیر اشته بوتوز کیموی کوره کبی تارلانک یوزینه سربیلیر وختامنده تارلا سوروله رک بوتوز تمامیه طوبراغه قاریشدیرلمق صورتیه اجرا اولونور، بوصورتله یاندقندن صوکره قوم حاله کان کیلی وکیرچلی طوبراق مذکور طوبراغلک آرقق یاریلینی منع ایدر. بوجنس طوبراقده پک ایی عد اولونه مز بونلردن اک ایسی ترکیبات وتشکلاتی بر صورت متناسبه ده اولان (Terre franche) ایی طوبراقده دیه بیلیر؛ بو طوبراق قوم، کلس، کیل وتراب عضوی ترکیاتندن عبارتدر ذاتاً طوبراقلرک برجنسیدن اولماسی محالدر مرکباتنک

دیگر داله آتلامق قیلندن اوله جقدر بزمردیوه نک ایلک قدمه لرینه چیقماق ایسترز.

طوبراق زراعت نقطه نظرندن ایکی مهم قسمه آریلیر: برنجیسی اوزرنده چیقتمزی سورده رک سعیمزک محصولی طوبیلاندیغمز طبقه ارضدر بوکا تراب دیرز. بوقسم، بعض یرلرده یش سکان سانیتمتره و بعض یرلرده ایسه بر متره دیریلک قدر واصل اوله بیلیر. بو طوبراغلک قسم سطحیسی بر قاج سانیتمتره دیریلکده مواد عضویه (Humus) تشکیل ایدرکه بو مواد، عضوی حیوانات ونباتات انقراضنک روزکارلر واسطه سیله سطح ارضه یاییلمش قسمندن باشقه بر شی دکدر. بر طوبراقلده سنه لرجه زراعت ایتمک او طوبراغلک قوه انباتیه سنی قسماً ضایع ایده جکندن بوکی طوبراقلره طبیعی کوره، کیموی کوره ویا تررو Terreau قاریشدیرمقله قوه انباتیه سی اعاده واصلح اولونور.

تحت ترایی. — بوقسم سطح ارضدن، یوقاریده ذکر ایدیلدیکی وجهله بر متره ویا سکان سانیتمتره اشاعیده بولونان طبقه درکه، نوع وتخلیفه کوره زراعتک اهمیتی دکیشر علوم وقون حاضه زراعیه دن لایقله مستفید اوله میانلر بعض زمانلرده بوتون سی وغیرتلیرینک ثمره سنی کورده مه مکله دوچار یأس اولمقندن باشقه برشی الده ایده مز لر بوقطه نظرندن تحت ترایینک وقابلیت نفوذ مسئله لرینک لزوم واهمیت فوق العاده سی میدانه چیقار مثلاً تحت تراییسی کیل طبقه سندن متشکل اولان بر اراضی یغور صولرینک خصوصیه طوبراقلده موجود اولان رطوبتک مزور و نفوذینه مانع اوله جنی جهتهل او اراضینک عادتا بر بطاقلغه تحول ایتمی ممکندر واکثریاده بویه در. بوکی اراضینک اصلاحی وقابل زراعت بر حاله افرانگی (Drainage) دره ناژ تعبیر اولونان لغم ویا قاللرک آچیلماسیه بواصولک تطبیقنه متوقف در. بوصورتله طوبراغلک لزومندن فضله رطوبتی بولغم یعنی قاللر واسطه سیله جذب وازاله ایدیه رک اصلاح ایدیلیر. پک مهم وفائده لی اولان بوعملیه یی چیقتمی

قفالی بر چیفتجینک تارلاسنده صبانی آرقه‌سنده آلدینی  
درسدر [\*] مع التأسف بن بونی مملکتزده دکل فرانسه  
چیفتجیلرندهده هنوز بحق کورمه‌یورم.

(والا بر) چیفتجیلک و باغچیلک مکتبی طلبه‌سندن

محمد عبدالله هردت

### کوجوک حکایه

#### احمدک جهادی

بنغازیدن ایکی کونلک اوزاق «عین‌الحم» واحده  
یاشایان، سنوسینک کزیده اولادندن احمدالجعفر، بش  
آیدر میدان جهاده بولونیوردی.

ایلک بهارک پنه - یشیل صباحرندن برنده احمدک  
عائله‌سی تشکیل ایدن کنج حرمیله دوقوز یاشارنده کی  
اوغلی عمرته‌وک حویلسنده ایدیلر. آناسی اوچ دیشی  
قویونک سودلرینی صاغیور؛ اوغلی آتده کی اکمک  
پارچه‌سی ایصیراق اورالده دولاشیوردی.

سود صاغلقدن صوکر عمر اوتنه کی کبه قویونله  
برابر هپسینی آلاق اوطلاتمایه کوتوره جکدی. قادین،  
سودلرک آزلغندن محزون برحاله اشتها سز چالشیوردی.  
بوسنه اوفاق تارلارنده کی اکینده قوراقلقدن ضعیف  
قالمشدی. قادین، آتده کی تحت‌کاسه بی تماماً دولدوراماش  
اولان تازه سودی ایجری به کوتورورکن عمرده قویونلرینی  
اوکنه قاتمش کیدیوردی. نه‌وک آلیق و چاموردن  
دیوارله محاط حویلسی، جورما آغاچلرینک یرده بطائله  
صاللانان کولکه‌لری آتنده ساکت قالدی. پیاض

[\*] زراعتده اقلیمک‌ه‌وای محیطینک‌بوک‌ی سائر مؤثراتک  
تحول و تبدیلی کیفیتلرله برابر طور اراغک احتوا ایدمه‌جکی مواد  
کیبویه‌نک مقداره نسبتی یکنظرده شرح ایدله‌جک مسائلدن  
دکلدر. بوباده معلومات تجربیه‌نک پک بوپوک یاردیمی اولدینی  
کورولور. بونقطه نظرندن بعض چیفتجیلر بونک تجربه ایله ثابت  
اولان حقیقی نظریه‌لری فائده‌دن خالی کوروله‌میش ایسه‌ده  
مملکتزده توسیع حدودینه چالشیله میان بو تجربه‌لر، کورکولردن  
لزومی قدر استفاده ایدله‌مه‌مشدر و ایدله‌میور.

بر صورت متناسبه اولماسی عمومی اوله‌مه‌جفندن نسبت  
موافقیه مالک اولان اراضی زراعت نقطه نظرندن پک  
فائده‌لیدر. خصوصیه قومک بو خصوصیه بوپوک برخدمتی  
واردربوک‌ی طور اقلرک دائماً ترجیح ایدله‌جکی شبه‌سزدر  
ایشته صحیح طور اراق دیه تعریف ایتدیکمز طور اراق غایت  
یومشاق ایشلمک‌ه‌وای یریشلی نباتک نشو و نماسنه مساعد  
رطوبت و حرارتی لایق و جهله محافظه ایدمه‌یلمک خاصه  
میزه‌سی حائر اولدینندن البته دیکرلره مرجحدر.

بوک‌ی طور اقلر، لایق‌له ده‌ویرمه‌دنیلن عملیات  
زراعیه بوپوک صابنلر (Défonceuse) له قرق بش، الی  
ساتمتره درینلکنده سورولور و محتاج اولدینی کوره‌لرله  
کوره‌لرله نرسه برکتلی مقدارده باتانس استحصال اولونه‌بیلیر.  
آنی متعاقب سنه‌لرده ایسه شبه‌سز بغدادی و آریه‌کی  
حبوباتک زرعه‌نک مساعد بر حاله کلش اولور مثلاً:  
برنجی سینه‌عملیات مذکوره اجراسیله باتانس اکیلن برتارلایه  
ایرتیه‌سی سنه عادیاً سورولدیکی یغی ده‌فونسمانه احتیاج  
ولزوم حسن ایتمکسزین بکرمی بش اوتوز ساتمتره درینلکنده  
سورولدیکی حالده بغدادی و ایرتیه‌سی سنه یولاف یا خود  
برنجی سنه بغدادی ایکنجی سنه طور اراغی تمیزلن شلغم  
و باتانس کی نبات زرع ایدله‌بیلیر. اوچنجی سنه بغدادی  
دردنجی سنه باتانس الح... ایشته بوشرائط زراعیه قنا  
برقاعده صرهنه کچدیکندن کویله‌میزده بو جهله حرکت  
اولونمالیدر. بناءً علیه‌بو ده‌فونسمانه لر غایت درین اولدینی  
جهتله هر اراضی ده مثلاً تحت تراپسی کپرچلی وکیل کی اولان  
ویک مقبول اولیان طور اقلرده اجراسی موافق دکلدر.  
چونکه آتده کی خام یعنی قوه انبساطیه‌دن محروم اولان  
طور اراغی اوسته، اوسته کی ای طور اراغی غایت درینه  
دوشوره‌لک طور اراغک قوتی ضایع ایدله‌جکی طبیعیدر.  
بو جهتله بر چیفتجی فقط نظری بر چیفتجی دکل حقیقی  
و عملی بر چیفتجی طور اراغک ترکیباتی، محیطی، تجربیه‌سی  
کوزدن اوزاق طوتملیدر. زراعتده تجربه‌دن زیاده هیچ  
بر معلومات نظریه‌یه استناد ایدله‌مه‌نک قطعی بر رهبر